Euroopa Nõukogu Parlamentaarne Assamblee
Võrdsuse ja diskrimineerimisvastase võitluse komitee

Koostöö tugevdamine parlamentide ja võrdõiguslikkuse asutuste vahel
Raportöör: proua Tuula HAATAINEN, Soome, Sotsialistide, Demokraatide ja Roheliste fraktsioon

ECPRD päring

Sissejuhatus

Võrdõiguslikkuse asutused mängivad olulist rolli diskrimineerimise vastu võitlemisel ning võrdsuse ja kaasatuse edendamisel Euroopa Nõukogu liikmesriikides. Seetõttu on oluline tagada nende sõltumatus ja tõhusus.

Riikide parlamendid saavad aidata tugevdada võrdõiguslikkuse asutusi, rakendades nende soovitusi seadusandluse vastuvõtmiseks või muutmiseks. Selle potentsiaali realiseerimiseks tuleks parlamentide ja võrdõiguslikkuse asutuste vahelist koostööd Euroopas edasi arendada ja paremini struktureerida, et maksimaalselt kasutada nende panust tõhusa võrdsuse saavutamisel ja diskrimineerimise vastu võitlemisel.

Käesoleva küsitluse eesmärk on koguda teavet sellise koostöö olemasolevate struktuuride ja protseduuride mitmekesisuse kohta ning nende mõjust võrdsust käsitlevale seadusandlusele ja poliitikale. Vastajate jagatud "õppetunnid" ja "head tavad" aitavad kujundada soovitusi, mida Parlamentaarne Assamblee suunab riikide parlamentidele, võrdõiguslikkuse asutustele ja teistele asjakohastele osapooltele.

Raportöör ja võrdsuse ning diskrimineerimisvastase võitluse komitee tänavad vastajaid ette nende panuse eest.

Küsimused

Õiguslik raamistik / mitteametlik koostöö

1. **Millised riiklikud võrdõiguslikkuse asutused teie õigusruumis eksisteerivad ja kas teie parlamendis on olemas ametlik mehhanism või õiguslik raamistik nende koostöö reguleerimiseks?**
    - Kui jah, palun kirjeldage lühidalt ja/või lisage viide asjakohasele seadusandlusele.
    - Kui ei, kas teie parlament teeb koostööd riikliku võrdõiguslikkuse asutusega mitteametlikul tasandil? Palun täpsustage, näiteks kes algatab koostöö (parlament või võrdõiguslikkuse asutus) ja kas parlament võib koostöötaotluse tagasi lükata.

Koostöövormid

2. **Millised on teie parlamendi ja riikliku võrdõiguslikkuse asutuse või asutuste vahelise koostöö peamised vormid?**
   (Nt: konsultatsioonid seaduseelnõude osas, osalemine parlamendi kuulamistel ja komisjonide koosolekutel, raportite või soovituste esitamine, teadlikkuse tõstmise kampaaniad või üritused.)

Võrdse kohtlemise seadusest tulenevalt on voliniku põhiülesannete hulgas Vabariigi Valitsuse ja valitsusasutuste ning kohaliku omavalitsuse üksuste asutuste nõustamine ja teavitamine võrdse kohtlemise seaduse ning soolise võrdõiguslikkuse seaduse rakendamise küsimustes[1]. Samuti teeb volinik koostööd teiste isikute ja asutustega.

Koostöö Riigikoguga on seni piirdunud peamiselt voliniku aastaaruande tutvustamisega Riigikogu komisjonides. Samas ei ole see praktika olnud regulaarne.

Koostöö sagedus

3. **Kui sageli teie parlament suhtleb riikliku võrdõiguslikkuse asutusega?**
   - Regulaarselt (nt planeeritud kohtumised, perioodilised aruanded).
   - Aeg-ajalt (nt konkreetsetes küsimustes või ühe poole taotlusel).

Mõju poliitikale ja seadusandlusele

4. **Kas koostöö riikliku võrdõiguslikkuse asutusega on viinud oluliste muudatusteni teie riigi poliitikas või seadusandluses?**
   - Kui jah, palun tooge lühikesed näited.

Väljakutsed ja võimalused

5. **Millised on peamised väljakutsed, millega teie parlament seisab silmitsi koostöös riikliku võrdõiguslikkuse asutusega?**

Soovitused

6. **Milliseid konkreetseid meetmeid võiks võtta koostöö parandamiseks riikliku võrdõiguslikkuse asutusega?**

Riigikogu seadusandliku võimuna võiks olla senisest enam huvitatud võrdõigusvoliniku tööst. Volinik on sõltumatu ekspert, kes ühelt poolt nõustab valitsusasutusi ning teisalt on otseses kontaktis rohujuuretasandiga menetledes diskrimineerimiskaebusi ja nõustades diskrimineerimiskahtlusega inimesi. Samuti teeb volinik koostööd kodanikeühenduste, kohalike omavalitsuste ja huvikaitseorganisatsioonidega.

Voliniku aastaaruanne annab diskrimineerimiskaebuste kõrval pildi ka üldisest võrdõiguslikkuse olukorrast ning jagab soovitusi edasiliikumiseks.

[1] Võrdse kohtlemise seadus § 16 lg 6. Kättesaadav: Võrdse kohtlemise seadus–Riigi Teataja

Seetõttu omab volinik head ülevaadet valdkonna seaduste rakendamisest ja nende lünkadest ning see võiks olla oluliseks sisendiks ka Riigikogu tööle.